

ZPRÁVY

● Prof. RNDr. Milan Melník, DrSc. – 75-ročný

Nositeľ Radu Ľudovíta Štúra II. triedy Slovenskej republiky, prof. RNDr. Milan Melník, DrSc., významný vysokoškolsky pedagóg, vedecký pracovník a organizátor vedeckých podujatí sa dožíva 75 rokov.

Náš jubilanť sa narodil 9. mája 1938 v Košickej Novej Vsi. V ro-

koch 1953–1957 študoval na Strednej priemyselnej škole chemickej vo Svite a v rokoch 1957–1962 na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského (FaF UK) v Bratislave. Po promócii na FaF UK v rokoch 1962–1964 absolvoval základnú vojenskú službu.

V roku 1965 sa stal asistentom na Katedre anorganickej a organickej chémie FaF UK, na ktorej sa začal venovať anorganickej chémii.

V roku 1967 na základe úspešného rigorózneho konania a obhajoby práce *Izolácia mukopolysacharidov a ich štúdium pomocou rádioizotopov* získal akademickú hodnosť doktora prírodovedy – RNDr. Na FaF UK pracoval do roku 1971. V tom istom roku sa stáva odborným asistentom Katedry anorganickej chémie Chemicko-technologického fakulty SVŠT. Na tejto fakulte v roku 1973 obhájil dizertačnú prácu *Spektrálne a magnetické vlastnosti halogénoacetátomednatých komplexov* a stal sa kandidátom chemických vied. Neskoršie v roku 1988 vypracoval a obhájil doktorskú dizertačnú prácu *Fyzikálno-chemické a biochemické vlastnosti karboxylátomednatých komplexných zlúčenín a ich uplatnenie v humánnej medicíne*, na základe ktorej získal vedeckú hodnosť doktora chemických vied. V roku 1989 na základe habilitačného konania a obhajoby práce *Fyzikálno-chemické a biologické vlastnosti karboxylátomednatých komplexov* získal vedecko-pedagogickú hodnosť docenta. V roku 1993 bol po úspešnom inauguračnom konaní prezidentom republiky menovaný profesorom anorganickej chémie.

V rokoch 1968–1971, 1976–1977 pôsobil na Univerzity Helsinky vo Fínsku a v rokoch 1983–1984 na Univerzite Steerbroote v Kanade. V rokoch 1985, 1991–1992 a od roku 1993 pravidelne každý rok pôsobil 3 mesiace na Univerzity York v Toronte v Kanade. Okrem toho pôsobil na univerzitách v Japonsku, Indii, v Španielsku, Maďarsku, Poľsku a v Arabských emirátoch. Doteraz pravidelné študijné pobyty absolvoval na 62 univerzitách. V rokoch 1994–2002 bol vedúcim Katedry anor-

ganickej chémie FCHPT STU a v rokoch 2006–2008 vedúci Katedry chémie a biochémie na Fakulte prírodných a humanitných vied Univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne. Od roku 2008 doteraz opäť pôsobí na FaF UK v Bratislave.

V pedagogickej oblasti pôsobí ako kvalifikovaný vysokoškolský učiteľ anorganickej a bioanorganickej chémie v odboroch, v ktorých vychoval desiatky diplomantov a doktorandov. Je spoluautorom úspešnej vysokoškolskej učebnice *Anorganická chémia* (Bratislava: STU 1997) a 64 vedeckých monografií, ktoré boli publikované v zahraničí.

Vo vedecko-výskumnej oblasti sa orientoval najmä na štúdium koordinačných zlúčenín medi a zinku so zameraním na ich projekciu, prípravu, izoláciu, identifikáciu, štúdium ich fyzikálno-chemických vlastností, biologických a farmakologických účinkov. Špecifickú pozornosť venoval najmä štúdiu vzťahu medzi ich chemickou štruktúrou, fyzikálno-chemickými vlastnosťami a biologickou aktivitou. Výsledky týchto prác prispeli k definovaniu vzťahu medzi vzájomným vplyvom ligandov a oxido-redukčnými vlastnosťami dvojmojnej medi v komplexoch, určeniu závislosti medzi dĺžkou väzieb medzi meďou a ligandami, distorznej izomérie medi, plasticity koordinačného polyedra, kvantovochemických aspektov pri riešení elektrónovej štruktúry, reaktivity a elektrónovolubility v komplexoch a stereochemických aspektoch medi v redoxných procesoch.

Na základe týchto výsledkov ho právom možno zaradiť medzi zakladateľov bioanorganickej chémie v Československu a zakladateľa tohto odboru na Slovensku.

Od roku 1985 sa systematicky podieľa v spolupráci s prof. C. E. Hollowayom (Kanada) na spracovaní a klasifikovaní obrovského množstva kryštalických a štruktúrnych zlúčenín majúcich vzťah k biosystémom. Z týchto oblastí je autorom alebo spoluautorom 387 pôvodných vedeckých experimentálnych prác, 11 patentov a ďalších vyše 220 prác publikovaných v zborníkoch konferencií doma a v zahraničí. Na konferenciách doma, ale najmä v zahraničí odprednášal viac ako 120 prednášok. Patrí medzi najcitovanejších slovenských chemikov. V SCI má viac ako 4000 ohlasov, Hirschov Index vyšší ako 15.

V organizátorskej oblasti okrem celého radu funkcií na úrovni fakulty a univerzity bol v rokoch 1994–1998 podpredsedom Akreditačnej komisie Vlády SR, vyše 10 rokov predsedom Celostátnej komisie pre udeľovanie vedeckých hodností doktora vied v odbore anorganická chémia, ďalej pracuje v komisii pre udeľovanie hodností PhD., je členom viacerých vedeckých rád univerzít na Slovensku, členom viacerých edičných rád zahraničných vedeckých periodík.

Od roku 2000 je predsedom organizačného výboru pre usporiadanie medzinárodných konferencií v koordinačnej a bioanorganickej chémie ICCS konferencií v Smoleniciach a ostatnom čase je predsedom organizačného výboru konferencií Priemyselná toxikológia.

Za svoju doterajšiu všestrannú prácu a výsledky sa stal v roku 1977 Členom korešpondentom Fínskej chemickej

spoločnosti za významný prínos do rozvoja koordinačnej chémie vo Fínsku a v roku 1995 mu bola Univerzitou vo Wroclavi udelená Strieborná medaila. V roku 1997 mu bola udelená Pamätná, v roku 2008 Strieborná a v roku 2012 Zlatá medaila Galenosa FaF UK. V roku 2008 mu Americká chemická spoločnosť udelila Zlatú medailu za významný prínos do svetovej vedy. V roku 2003 mu bola udelená Pamätná medaila Slovenskej chemickej spoločnosti, v rokoch 2003 a 2006 a 2009 získal prémii Literárneho fondu SR za významný ohlas v SCI. Je Čestným členom Americkej chemickej spoločnosti a od roku 2004 je Čestným členom Slovenskej farmaceutickej spoločnosti (SFS), ktorá mu v roku 2007 udelila Weberovu cenu SFS a v roku 2008 Medailu PhMr. Vladimíra J. Žuffu. Okrem toho sa v roku 2003 stal nositeľom ocenenia Vedec roka 2002, v roku 2006 mu bola udelená

Cena Juraja Hronca, ktorú udeľuje Matica Slovenska. V roku 2009 sa stal nositeľom Zlatej medaile Vysokiej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. Dotaraz je prvým a jediným slovenským vedeckým pracovníkom, ktorého Univerzita Cambridge (Veľká Británia) navrhla a zapísala do Svetovej encyklopédie ako Vedeckú osobnosť roka. Je nositeľom Radu Ludovíta Štúra, II. triedy, ktorý mu v roku 2008 udelil prezident Slovenskej republiky.

Vážený pán profesor, dovoľ mi Ti k životnému jubileu srdečne zablahoželať, poďakovať sa Ti za doterajšiu prácu, popriať do ďalších rokov pevné zdravie a konštatovať to obligátne, krásne, ale hlavne reálne:

Ad multos annos, magister noster.

J. Čižmárik

● Štátne vyznamenanie – Dr.h.c., prof. RNDr. Jozefovi Čižmárikovi, PhD.

Dňa 24. mája 2013 prezident SR Ivan Gašparovič udelil štátne vyznamenanie Medailu prezidenta Slovenskej republiky Dr.h.c., prof. RNDr. Jozefovi Čižmárikovi, PhD., za významné zásluhy o rozvoj vedy a vzdelávania v oblasti farmaceutických vied.

Profesný život a práca oceneného od roku 1961 je spojená s Katedrou farmaceutickej chémie Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Slovenskou farmaceutickou spoločnosťou (Čes. slov. Farm. 2003; 52, 262–263 a 2013; 62, 103–105).

Analýza výsledkov výchovno-vzdelávacej, vedecko-výskumnej a organizátorskej činnosti ho zaraďuje medzi významné osobnosti farmaceutických vied.

K udeleniu vysokého štátneho vyznamenania srdečne blahoželáme.

J. Lehotay